

Secretariaat

Drs. J.N. Hinke
Anninksweg 72
7557 AH Hengelo
074-242 96 86
secretariaat@arienscomite.nl

Jaarverslag 2015 van de Stichting Het Ariëns-Comité

Een jaar van het Ariëns Comité kent enerzijds een vaste structuur van vergaderingen en activiteiten, anderzijds een diversiteit aan actuele en wisselende gebeurtenissen.

Het landelijk Ariëns Comité komt bijeen in een voor- en een najaarsvergadering in Apeldoorn. De **Werkgroep Twente** vergadert gemiddeld vijf keer per jaar in Enschede. Ook is er aan het begin van elk jaar een **overleg** tussen het DB van het Ariëns Comité en Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop en vicaris-generaal van het aartsbisdom Utrecht, over zaken die te maken hebben met het Ariëns Comité en met de voortgang in het zaligverklaringsproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns. Bij gelegenheid van dit overleg wordt ook het Jaarverslag van de Stichting Het Ariëns-Comité besproken. Dit jaarverslag wordt vervolgens gepubliceerd op de website www.arienscomite.nl.

De vaste **jaarlijkse activiteiten** omvatten de Ariëns Lezing in het voorjaar, de Herdenking in Maarsssen eind augustus en de landelijke Ariëns gedachtenisviering op de derde zondag van november in Enschede. Ook in de parochie van Steenderen wordt elk jaar aandacht geschonken aan Alphons Ariëns.

Naast deze periodiek voorkomende activiteiten, die ook hun voorbereiding vereisen, staan een aantal **taken die een voortdurende aandacht vragen**, zoals de zorg voor de kapel, het stimuleren van het proces voor de zaligverklaring en het bijhouden van de website www.arienscomite.nl.

Bij de **Ariëns gedachtenisviering** in de St. Jacobuskerk te Enschede op zondag 15 november was Mgr. H. Woorts de hoofdcelebrant. Hij werd geassisteerd door diaken Th. Reuling ofs, als permanent diaken verbonden aan de parochie H. Gabriël te Didam e.o., tevens lid van de Orde van Franciscaanse Seculieren (ofs) en sinds kort ook van het Ariëns Comité. Pastoor A. Monninkhof uit Enschede was op het laatste moment verhinderd door een invalbeurt elders. Het thema van de viering was dit jaar 'Verheugt u', gebaseerd op dat van het jaar van de religieuzen. Medewerking verleenden het Ariëns Koor van de Ariënsgedachteniskerk te Enschede en traditiegetrouw de Koninklijke Enschedese Leo Harmonie, in 1893 door Ariëns zelf opgericht. De preek van Mgr. Woorts is terug te lezen op de website van het Ariëns Comité.

De **Herdenking in Maarsssen** is op zondag 30 augustus gevierd met een korte gebedsdienst bij het graf op het kerkhof en een plechtige eucharistieviering in de kerk met als voorganger kardinaal W. Eijk. Tijdens deze viering is een exemplaar van het boek *Positio super causae introductione Alphons Ariëns* uit 1983 aan de parochie aangeboden. De parochies in Steenderen, Haaksbergen en Enschede hebben eenzelfde boek ontvangen.

De **Ariëns Lezing** 2015 vond plaats op donderdagmiddag 23 april in het Parochiehuis van de St. Lambertusbasiliek te Hengelo Overijssel, die dat jaar haar 125-jarig bestaan als kerkgebouw vierde. Na een inleiding van Jan Hinke over de verhouding van Ariëns tot Hengelo sprak pater Jan van den Eijnden ofm over het onderwerp: *'Ariëns en de franciscaanse familie'*. De lezing staat integraal op onze website www.arienscomite.nl naast alle teksten van voorafgaande Ariëns Lezingen.

De organisatie rond de **Maria-Ariëns kapel** ligt in handen van de St. Jacobus de Meerdere-parochie, i.c. de gelijknamige locatie, te Enschede. Dit loopt in de praktijk goed. De in 2014 onthulde banier, die buiten geplaatst wordt tijdens de openingsuren, heeft nog steeds een positief effect op de bezoekersaantallen.

Er is dit jaar voortgang gemaakt in het **zaligverklaringsproces**.

- Er was op vrijdag 27 februari 2015 een **overleg** rond het zaligverklaringsproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns tussen Waldery Hilgeman (postulator), Henri ten Have (vice-postulator), Hub Crijns (vice-voorzitter Stichting Het Ariëns-Comité) en Mgr. Th. Hoogenboom (Aartsbisdom Utrecht). Het bleek zowel voor dr. Hilgeman als voor pastoor Ten Have om diverse redenen moeilijk om schrijfwerk te verrichten voor de te maken nieuwe *Positio Causae*. Het was beter om iemand te benaderen die meer tijd tot zijn beschikking had om dit werk te kunnen doen. Vanuit het overleg werd op initiatief van postulator Hilgeman voor het schrijven van de samenvattende *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsis Ariëns* schrijver en vertaler Ronald Valk benaderd. Na zich ingewerkt te hebben, is hij inmiddels aan het werk gegaan. Hij is schrijver en vertaler uit het Italiaans en ook verbonden aan het zaligverklaringsproces van de Dienares Gods Dorothea Visser.
- **Ronald Valk** heeft op 14 juli een bezoek aan Rome gebracht bij postulator Hilgeman en relator Kijas. Er zijn toen afspraken gemaakt over de vervaardiging van het *Summarium Testium* (samenvatting der getuigenissen), het *Summarium Documentorum* (samenvatting van alle documenten) en de *Biographia ex documentis* (biografie op basis van de documenten, in het Italiaans ook wel aangeduid met de term *Vita documentata*). Deze drie onderdelen zijn de kernen van de nieuw te maken *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsis Ariëns* als afsluiting van de diocesane fase en de start van de tweede (apostolische) fase in het zaligverklaringsproces.
- Als eerste is in het Italiaans het concept van het **Summarium Testium** vervaardigd met de samenvatting van de getuigenverklaringen uit het diocesane proces 1958-1965 en het Kerkelijk Tribunaal van 2005. Dit geschift is nu ter beoordeling in Rome bij relator Kijas en postulator Hilgeman.
- De tweede opdracht is het maken van een **Biographia ex documentis**. In overleg met relator Kijas is besloten de biografie van Henri ten Have *'De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns'* (2008) als uitgangspunt hiervoor te nemen, met aanvullingen waar nodig uit de biografieën van Gerard Brom *'Alphons Ariëns'* (1941, in twee delen), van Jan Roes (*'Bronnen van de Katholieke Arbeidersbeweging in Nederland'* (1982) alsmede uit de *'Vita Documentata'* (1998, A-4 repro uitgave in drie delen) en uit Gerrit Deems' *'Een 'andere' Ariëns. De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns (1860-1928)'* (proefschrift 2011). Het beschrijven van de bronnen van de biografie is inmiddels gevorderd tot halverwege het boek van Henri ten Have.
- De derde taak omvat het maken van het **Summarium Documentorum**. Dit omvat de gebruikte bronnen en documenten van de *Biographia ex documentis*, aangevuld met het overzicht van geschriften van Ariëns en documenten rondom zijn persoon.
- Diverse belangrijke stukken van de documentatie van het diocesane proces 1958-1965 en de eerste apostolische fase 1967-1983 zijn nu gedigitaliseerd. Verder zijn er stukken in het archief van het

Decreet van opening en voortzetting (dossier d.d. 23032006), het Decreet van geldigheid (casus d.d. 15022008) en de Benoeming van relator Kijas (d.d. 31032010).

- De archiefstukken betreffende de causa Alphons Ariëns uit het Nederlands College te Rome en van de Maliebaan te Utrecht, zijn nu samengebracht in het archief van het Historisch Centrum te Haaksbergen.

De website www.arienscomite.nl functioneert goed, zowel qua structuur als wat betreft de beveiliging. De menustructuur is verbeterd en nieuwe updates kunnen op eenvoudige wijze geïnstalleerd worden. Het foto archief is toegankelijker gemaakt, maar is nog niet optimaal en volledig. De website beschikt thans ook over een Engels- en een Italiaanstalige versie, zij het qua menu in een vereenvoudigde vorm en nog niet geheel compleet. Ten aanzien van het zaligverklaringsproces zijn meerdere artikelen gepubliceerd om een beter inzicht te geven in de voortgang van het proces en de nog te volgen stappen. In overeenstemming met de nieuwe richtlijnen m.b.t. de ANBI-status worden jaarlijks het jaarverslag en een verkort financieel verslag gepubliceerd. De Koninklijke Bibliotheek (KB) heeft onze website uitgekozen om te archiveren en zo als bronmateriaal voor de toekomst te bewaren.

Dit jaar was er geen **Ariëns Prijs voor Diaconie**. De uitreiking van deze prijs vindt om de drie jaar plaats. De eerstvolgende keer is in 2016. In het najaar van 2015 is de Taakgroep onder leiding van vice-voorzitter H. Crijns haar werkzaamheden begonnen met het maken van de folder voor het opvragen van voordrachten van diaconale initiatieven en projecten en met het samenstellen van een jury. Op het einde van het jaar zijn 15 voordrachten ontvangen. De uitreiking zal plaatsvinden op 1 oktober 2016 in de Walburgiskerk te Arnhem.

Het Ariëns Comité onderhoudt verschillende contacten met bewegingen, die een band hebben met Alphons Ariëns.

- De persoonlijke contacten met de **Stichting Vrienden van Dora Visser** zijn verder geïntensiveerd. Voorzitter Hub Crijns bezocht één van de maandelijkse gebedsbijeenkomsten van deze andere groepering in het aartsbisdom Utrecht, die ijvert voor een zaligverklaring (www.doravisser.com). Dit heeft geleid tot het uitwisselen van ervaringen.

- De contacten met de **Franciscaanse familie** hebben er toe geleid dat diaken Theo Reuling van de OFS in 2015 is toe getreden tot het Ariëns Comité en dat de Ariëns Lezing 2015 is gehouden door een franciscaan met een franciscaans thema.

- Het Ariëns Comité onderhoudt jaarlijkse contacten met de **Kolping Families** te Gronau en Bad Bentheim. Wij zouden weer de eucharistieviering met Kolping Families te Bad Bentheim op zondag 5 juli hebben bezocht, ware het niet, dat deze vanwege de hitte werd afgelast. Leden van de Kolping Familie Gronau zijn traditiegetrouw aanwezig bij de Ariëns gedachtenisviering in Enschede.

- Het Ariëns Comité onderhoudt ook goede contacten met de **RK Studentenvereniging Alfons Ariëns van de Universiteit Twente**. De Ariëns Comité leden pastoor Henri ten Have en Jan Hinke hielden lezingen over Alphons Ariëns voor deze studenten. Zij op hun beurt bezoeken zo veel mogelijk de Ariëns activiteiten in Twente.

In 2015 hebben ons enkele **relikwieaanvragen** vanuit het buitenland bereikt. Uit Spanje, Brazilië en de USA. Voorzichtigheid is in deze is geboden, omdat er niet altijd zuivere bedoelingen achter schuilen (reliëkenhandel).

Bij de Congregatie Zusters van St. Jozef te Amersfoort bleek nog een **koffer** aanwezig met spullen van Ariëns. Deze koffer is aan het Ariëns Comité overhandigd. Hij bevat o.a. enkele persoonlijke memorabilia van Mgr. Ariëns (die bv. gewaarmerkt zijn in het eerste diocesane proces 1958-1965) en verder het getuigenis van zuster Stanislaus, brieven, correspondentie, krantenberichten en diverse boeken en brochures.

Het parochiebestuur van St. Jacobus de Meerdere in Enschede heeft van de heer Koelink uit Nootdorp een **bronzen replica** van het beeld van Alphons Ariëns gekregen, dat door Bon Ingen-Housz in 1938 is vervaardigd. Het beeld weegt ca. 10 kg en is 53 cm hoog. De heer Koelink was in de 60-er jaren bestuurder van de Utrechtse Diocesane bond van de Katholieke Arbeiders Beweging (KAB). In 1963 werd het 70-jarig bestaan van de KAB gevierd in Zwolle. Daarbij kreeg de heer Koelink van een heer (wiens naam voor nu onbekend is) het bronzen beeld van Alphons Ariëns. Dit beeldje is naar een eigen ontwerp van Bon Ingen-Housz een replica van het standbeeld van Alphons Ariëns door August Falise, dat in 1934 werd onthuld en dat voor het ziekenhuis MST aan het Ariënsplein in Enschede staat. Van het massief gietijzeren, bronskleurig beeldje zijn in opdracht van het R.K. Werkliedenverbond meerdere exemplaren gegoten, in welks verenigingsgebouwen het geplaatst werd. Het beeld zal in overleg met het Ariëns Comité een definitieve plaats krijgen in de St. Jozefkerk of in de St. Jacobuskerk te Enschede.

Ook is ons enkele malen om materiaal gevraagd voor het illustreren van artikelen, al of niet in het kader van een studie. In deze gevallen konden wij niet altijd helpen met materiaal uit ons **archief- en documentatiecentrum in Haaksbergen**, maar hebben wij verwezen naar het Ariëns Archief van het Katholiek Documentatie Centrum te Nijmegen. Het KDC is er in 2013 in geslaagd om het archief van Alphons Ariëns gedigitaliseerd beschikbaar te stellen op de site www.ru.nl/kdc.

- In Maarssen bestond de **stichting Pastoor Ariëns** vijftig jaar. Enkele scholen vierden dit in september met een feestweek, waarin gebruik is gemaakt van een lesproject over Ariëns, dat gebaseerd is op het lesproject 'De gouden kelk' uit 2002 van het Ariëns Comité.

- Jef de Jager uit Beusichem schreef een **biografie** over Willem Prinzen, een Helmondse filantroop die ook contacten onderhield met Ariëns.

– Daarnaast verschenen dit jaar **biografieën** van Gerard Brom en Charles Ruijs de Beerenbrouck (van resp. Paul Luykx en Frans Verhagen), waarin Ariëns vele malen ter sprake komt.

Dit jaar is ook een nieuwe, frisse en actuele **folder** van het Ariëns Comité uitgebracht en verspreid in een eerste oplage van 1.100 exemplaren.

Het Ariëns Comité heeft twee nieuwe (**koffer**)**banners** laten maken om zo meer aandacht te geven aan de eigen activiteiten. De banners zijn tijdens de Ariëns gedachtenisviering van 15 november in de kerk gepresenteerd.

Ariëns en het Ariëns Comité zijn in 2015 een aantal keren in de **publiciteit geweest**.

- Voorafgaande aan de Ariëns herdenking te Maarssen heeft de regionale omroep RTV Stichtse Vecht een **interview** gehouden met Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariëns-Coméité over Alphons Ariëns, de verering die na zijn dood bij zijn graf op de begraafplaats in Maarssen is ontstaan, het proces van zaligverklaring en het feit dat het nu in augustus 50 jaar geleden was dat het eerste diocesane proces feestelijk werd afgesloten in Maarssen in 1965. De film is de hele week te zien geweest op de regiozender RTV Stichtse Vecht. De film is te zien op onze website en op youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=ms4yENhK8BA05>.

- De lokale omroep RTV Ronde Venen verzorgt altijd een **uitzending** van de eucharistievieringen van de parochie, en dus ook de plechtige viering van augustus in Maarssen.
- Pastoor Henri ten Have hield ook dit jaar diverse **lezingen** over Ariëns, o.a. op de jaarlijkse bijeenkomst van de aartsdiocesane gebedskring voor priesterroepingen.
- Bestuurslid Theo Reuling ofs heeft artikelen over Ariëns geschreven in het OFS-blad '**Doortocht**'. Bestuurslid Nelleke Serrarens Wijngaards heeft gepubliceerd over Ariëns in het '**Franciscaans Maandblad**'.
- De start van de Ariëns Prijs voor Diaconie editie 2016 in de vorm van het oproepen om initiatieven voor te dragen leidde tot **artikelen** op de site van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling, van parochies en in diverse parochiebladen.

Vice-voorzitter Hub Crijns is bezig met een **onderzoek** naar de geschiedenis van de herdenking van Ariëns, van het Ariëns Comité en van het proces van zaligverklaring. Dit is inmiddels uitgegroeid tot een omvangrijk digitaal bestand in kroniekvorm, dat nog steeds uitgebreid wordt. In dit verband was de schenking van op één na alle nummers van het Ariëns Bulletin zeer welkom. Alleen nr. 6 ontbrak en ontbreekt nog steeds. De h-versie van de tekst van het onderzoek is in november gepubliceerd op de website.

De verkoop van de boeken over Ariëns geschreven door o.a. Jan Roes (*Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging*), Henri ten Have en Gerrit Deems ging ook gedurende dit jaar door. Bij herdenkingen en bijeenkomsten zorgt het bestuur voor een kleine **informatie- en boekenstand**.

Sobriëtas bestond 120 jaar. Toen kapelaan Ariëns op 17 februari 1895 zijn koperen priesterfeest ging vieren, kwamen drie Enschedese jongemannen Hendrik Engels, Jozef Probst en Gerard Platvoet hem op de pastorie gelukwensen met een geschenk, dat even verrassend als origineel was: ze beloofden hem geen borrel meer te drinken. Naar het voorbeeld van kardinaal Manning's League of the Cross in Londen werd de nieuwe vereniging Kruisverbond genoemd. De officiële stichting vond plaats op 26 mei 1895. Een jaar later verscheen het eerste nummer van het eigen tijdschrift *De Kruisbanier*. Voor de vrouwen stichtte dr. Ariëns later - op meer devotionele leest - de Mariavereniging. De kinderen, wier alcoholvrije opvoeding verzekerd moest zijn, werden opgenomen in de Sint-Annavereniging. De naam Sobriëtas was toen nog onbekend. Die werd gegeven aan de federatie van diocesane bonden, die tot stand kwam als vrucht van het eerste katholieke congres tegen het drankmisbruik, dat in 1898 in Utrecht werd gehouden. In 1899 keurden de bisschoppen de nationale federatie van diocesane bonden goed. Jhr. mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck werd daarvan de voorzitter. Het eigen maandblad van Sobriëtas is in het jaar 1907 ontstaan. Op 10 november 1995 vierde de R.-K. Matigheidsbeweging Sobriëtas in Amersfoort het honderdjarig bestaan met het symposium '*Stap terug, sprong vooruit. Matigheid fundament van de toekomst*'. Het bestuur van Sobriëtas vierde in eigen kring dit 120-jarig jubileum.

Jan Hinke, secretaris

m.m.v. van Hub Crijns, vice-voorzitter